

Onze Taal

Jaarverslag 2023

Onze Taal in 2023

Beste lezer,

Mensen die Onze Taal achter de schermen leren kennen, verwonderen zich er vaak over dat zo'n klein team zó veel voor elkaar krijgt. Dat lukt alleen met een heel gemotiveerde ploeg mensen, en met een grote achterban van ambassadeurs, adviseurs, schrijvers en illustratoren. In dit jaarverslag lees je wat al die 'Onze Talers' in 2023 organiseerden en publiceerden.

Vibeke Roeper directeur

‘Alles over taal voor iedereen’, dat is het motto van Onze Taal. De 20.000 leden van de vereniging – tevens de lezers van het tijdschrift *Onze Taal* – vormen de kern van het Onze Taal-publiek. Via de Taaladviesdienst, de website, digitale nieuwsbrieven, de podcast en sociale media bereikt het genootschap elke maand nog eens honderd-duizenden taalliefhebbers en taaladvieszoekers.

In 2023 organiseerde Onze Taal het eerste Onze Taal-congres sinds de coronapandemie, met tal van nieuwe elementen: naast lezingen ook workshops, een reizende tentoonstelling en een feestelijke festivalsfeer in de foyers van theater PHIL in Haarlem. Ook nieuw in 2023 was het opzetten van een netwerk van student-ambassadeurs: twaalf studenten uit Nederland en Vlaanderen die meedenken over activiteiten voor een jongere doelgroep.

Uit een grootschalig leden- en lezersonderzoek dat in 2023 gehouden werd, leerden we dat de meeste lezers de bladvernieuwing van een jaar ervoor konden waarderen, maar dat de toekomst voor Onze Taal als ledenvereniging niet zonder zorgen is.

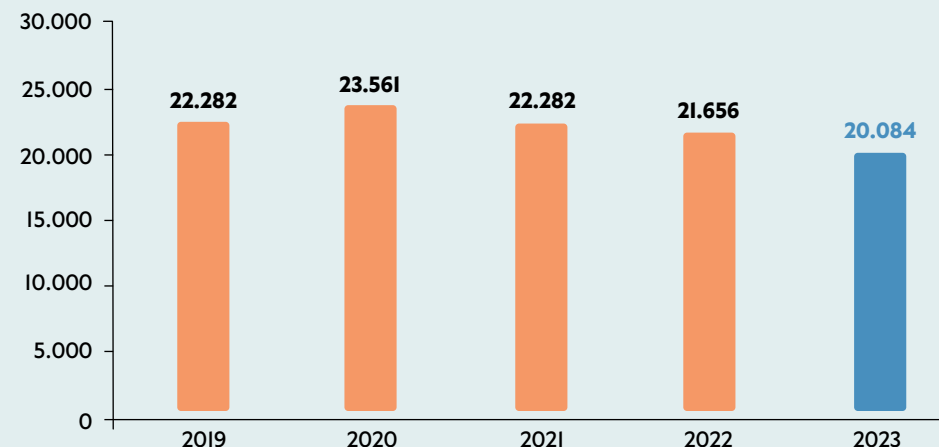
De leden van Onze Taal

In 2023 verloor Onze Taal veel leden. We sloten het lidmaatschapsjaar af met 20.084 leden; een daling van 7,25% ten opzichte van 31 december van het jaar ervoor, toen Onze Taal 21.656 leden had.

Vergrijzing speelde daarbij een rol, maar veel vaker dan voorgaande jaren werden financiële overwegingen als opzegreden genoemd. Ook de tijdschriftvernieuwing was voor een groep leden reden om het lidmaatschap te beëindigen.

De financiële krapte die veel mensen voelden door de inflatie en de hoge energierekening, had ook invloed op het aantal nieuwe leden. Dankzij allerlei wervingsactiviteiten konden we toch nog een kleine 2000 nieuwe leden inschrijven.

Aantal leden op 31 december

De student-ambassadeurs

De studenten van nu zijn de leden van de toekomst; daarom begon Onze Taal in 2023 met een groep student-ambassadeurs die meedenken over hoe we studenten beter kunnen bereiken en betrekken bij Onze Taal. De twaalf ambassadeurs volgen heel verschillende studies – naast Nederlands en andere talen ook natuurkunde, design, rechten en economie. Wat ze delen, is hun interesse in taal.

Nieuw in 2023

Tijdschrift *Onze Taal*

2023 was de eerste volledige jaargang in de vernieuwde vormgeving. Er verschenen zes nummers met in totaal 544 pagina's. Uit het lezersonderzoek dat we lieten uitvoeren, bleek dat het tijdschrift goed gewaardeerd wordt, met gemiddeld een 8,2.

De redactie besteedde veel aandacht aan de voortdurende zoektocht naar belangrijke en mooie verhalen over taal, verteld door een zo breed mogelijk arsenaal aan stemmen, in een vorm die recht doet aan de inhoud.

Zo was er in een heel vroeg stadium aandacht voor de invloed van AI, en berichtte Nicoline van der Sijs over de toename van het aantal Engelse leenwoorden. Er was in *Onze Taal* te lezen hoe taal een belangrijke rol speelt in de communicatie en opsporing van criminelen, maar ook in bijvoorbeeld het uitdrukken van pijn bij chronisch zieken.

Er waren interviews met uiteenlopende mensen als duizendpoot Paulien Cornelisse (die later in het jaar ook columnist werd), vertaalster-schrijfster Mira Feticu, schrijver-mediëvist (én *Onze Taal*-bestuurslid) Frits van Oostrom, zanger-liedschrijver Raymond van het Groenewoud en de advocaten-gebroeders Anker. En in het laatste nummer van 2023 was het woord aan Kees van der Zwan, die na 28 jaar eindredacteurschap afscheid nam van *Onze Taal*.

Nieuwe hoofdredacteur voor *Onze Taal*

Het afscheid van Kees van der Zwan was het einde van een tijdperk waarin het tijdschrift een ongekende verandering doormaakte. Kees werd opgevolgd door Saskia Aukema, die als bureau-redacteur jarenlang met Kees heeft samengewerkt en een belangrijke rol speelde bij de laatste tijdschriftvernieuwing.

Nieuw in 2023

Taaladvies

In 2023 beantwoordde de Taaladviesdienst van Onze Taal 11.915 eerstelijns taalvragen. De meeste vragen kwamen binnen via WhatsApp, de telefonische Taaladvieslijn en e-mail: respectievelijk 27%, 27% en 37%. Het aandeel vragen via Twitter/X daalde naar 10%.

Daarnaast schreven de taaladviseurs nieuwe en herziene adviespagina's voor Onzetaal.nl en voor Taaladvies.net, en werden er bijna 1000 nieuwe woorden toegevoegd aan de spellinglijst, die een onderdeel is van de website van Onze Taal. De taaladviezen op Onzetaal.nl werden in 2023 gemiddeld ruim 700.000 keer per maand geraadpleegd.

De Taaladvies-top-5 van 2023

De signaalwoordenlijst **158.862**

Hun of hen **157.533**

Wat is een zelfstandig
naamwoord? **59.381**

Je wil of je wilt **57.673**

De bezit-s **56.590**

Voorzetsels

De ruim 2000 taaladviespagina's op Onzetaal.nl worden voortdurend geactualiseerd en aangevuld. In 2023 begon de Taaladviesdienst met een reeks voorzetselpagina's. Want niet alleen nieuwkomers in het Nederlands, maar ook moedertaalsprekers blijken er soms moeite mee te hebben om het juiste voorzetsel te kiezen.

Nieuw in 2023

Evenementen

Op 19 juni was er voor het eerst na de coronapandemie weer een Onze Taal-congres. Het evenement vond plaats in PHIL Haarlem, met als thema ‘Hoor ik dat goed?’ Het gevarieerde programma, met optredens en lezingen op twee podia en workshops in twee andere zalen, was met ruim 1000 bezoekers meer dan uitverkocht.

Tijdens het congres werd de Elise Mathilde Essayprijs uitgereikt. Door een samenwerking met het Taalmuseum was er tijdens het congres een reizende tentoonstelling te zien over het Surinaams-Nederlands.

In de Week van het Nederlands werd de Taalboekenprijs uitgereikt aan Ewoud Sanders voor zijn boek *Het n-woord*. Onze Taal was ook weer betrokken bij het Groot Dictee der Nederlandse Taal, dat op 25 november plaatsvond in de openbare bibliotheek van Arnhem.

Congres wordt festival

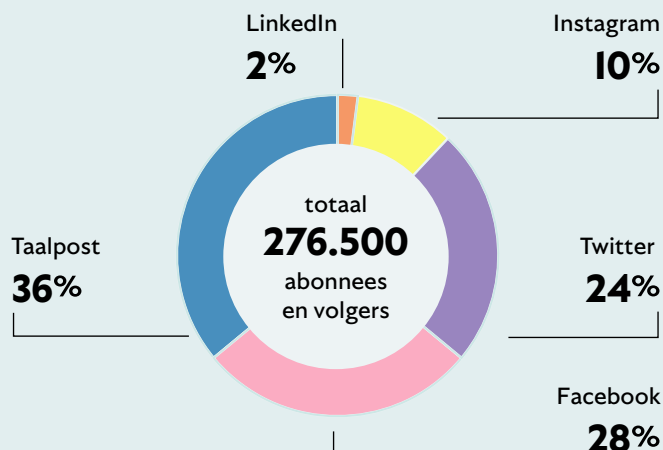
De trouwe bezoeker van de Onze Taal-congressen weet wel dat zo'n congres bepaald geen saaie bedoening is. Maar om dat ook aan nieuwe bezoekers duidelijk te maken, was de opzet van het congres veranderd in een festival. In PHIL vulden we vier zalen met optredens, lezingen, workshops en een uitdagend dictee. Ook de foyer was in festivalsfeer, met een infomarkt, een tentoonstelling, een selfiewand en een boekenruilhoek, omlijst met levende muziek.

Nieuw in 2023

Het wekelijkse bereik van Onze Taal in procenten

Meer van Onze Taal

In het najaar verscheen de 31ste editie van de Taalkalender in een oplage van 9500 stuks, die aan het eind van het jaar vrijwel uitverkocht raakte.

Eindredacteur Kees van der Zwan stelde ter gelegenheid van zijn afscheid een bundel samen met de beste artikelen uit 29 jaargangen *Onze Taal*, onder de titel *Gras is een rood woord*.

Het boek *Dat mag je ook (al niet meer) zeggen*, geschreven door Vivien Waszink, beleefde een derde druk.

De 'kletskaus' (een paar vrolijke Onze Taal-sokken) die ter gelegenheid van het Onze Taal-congres werden gemaakt, waren een hit in de webwinkel.

Van de podcast 'Over taal gesproken' van Onze Taal en het Instituut voor de Nederlandse Taal werden tien nieuwe afleveringen geproduceerd. De Taaladviesdienst beantwoordde wekelijks een vraag van een luisteraar in *De Taalstaat* op NPO Radio 1. *De Taalstaat* was ook de plek waar het Woord van het jaar 2023 bekend werd gemaakt: *graaiflatie*.

De gratis wekelijkse nieuwsbrief Taalpost, onder redactie van Erik Dams en Marc van Oostendorp, verwelkomde in december de 100.000ste abonnee.

Denken over de toekomst

Nadat in 2022 de tijdschrift-, website- en huisstijl- vernieuwing waren afgerond, had Onze Taal tijd om de blik op nieuwe projecten en vergezichten te richten.

De Taaladviesdienst maakte een begin met het ontwikkelen van online taaltrainingen. Met hulp van een docentenklankbord en een onderwijsadviseur kwamen we tot een plan voor nieuw lesmateriaal dat aansluit bij het schoolvak Nederlands. In 2024 wordt dat verder uitgewerkt.

We lieten bureau MediaTest een uitgebreid onderzoek uitvoeren onder huidige en potentiële leden, en onder recente opzeggers, zodat we de achterban van Onze Taal nog beter leren kennen. Het werven en behouden van leden en donateurs blijft voor Onze Taal de hoogste prioriteit houden, maar net zo belangrijk is het om te onderzoeken welke rollen en taken Onze Taal nog meer op zich kan nemen. In een strategische sessie met bestuur en medewerkers, en in gesprekken met diverse stakeholders, is een nieuw meerjarenbeleidsplan opgezet. In 2024 wordt dit plan afgerond.

*Ik hou van taal,
en het blad
overduidelijk ook*

**Inhoudelijk sterk en
interessant, en altijd
steek ik weer iets op**

**Informatief
zonder belerend
te zijn**

*Een leuke manier om
met taal bezig te zijn*

*Ik leer ervan,
maar het is ook
amusement*

*Het blad
maakt
me blij*

*Ik vind het er sinds
de vernieuwing
trouwens ook
prachtig uitzien!*

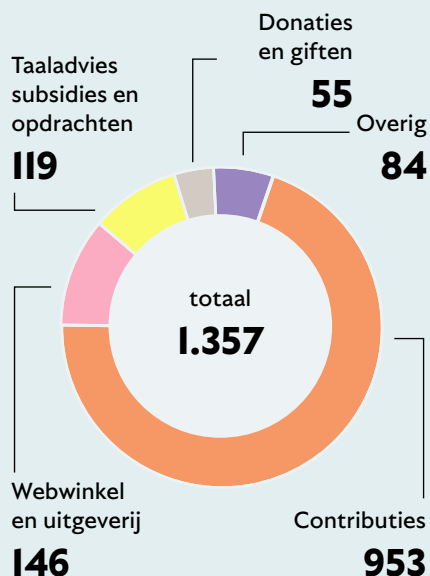
*De inhoud is
afwisselend
maar er is een
gemene deler:
de liefde voor de
Nederlandse
taal*

**Gemaakt uit deskundigheid,
maar ook voor een leek
op taalwetenschappelijk
gebied heel leesbaar**

Begroting 2023

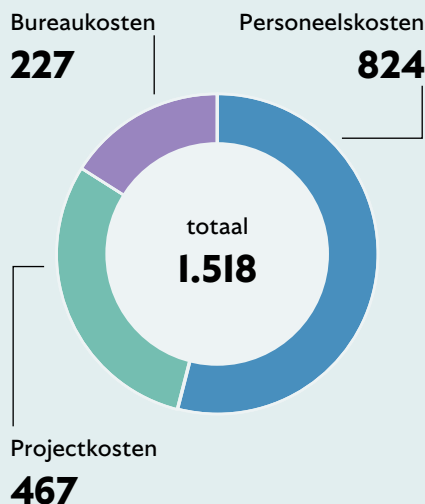
Inkomsten

in duizenden €

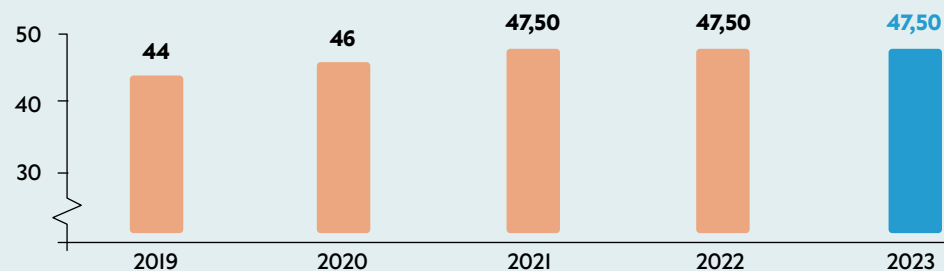
Uitgaven

in duizenden €

Prijs van een regulier lidmaatschap

in €

In en uit in 2023

In 2023 bestond 70% van de inkomsten van Onze Taal uit contributies van de leden. Door het forse ledenverlies waren deze inkomsten aanzienlijk lager dan begroot. Ook de webwinkelverkoop viel tegen. Tegelijkertijd leidden de personeelsswisselingen tot hogere personeelskosten. Na de verrekening van twee bestemmingsreserves sloot Onze Taal het jaar af met een verlies van € 137.699.

De contributie werd in 2023 niet verhoogd, en bleef dus € 47,50 voor een regulier lidmaatschap. Om te besparen op administratiekosten werd extra ingezet op het werven van machtigingen voor automatische incasso. De incidentele donaties waren hoger dan begroot doordat in 2023 aan alle taaladviespagina's een donatie-oproep is toegevoegd. Anders dan voorgaande jaren ontving Onze Taal in 2023 geen legaten. Wel werd in het tijdschrift en de ledennieuwsbrief aandacht besteed aan schenken en nalaten aan Onze Taal.

Onze Taal in 2024

Tijdschrift

De redactie produceert zes tijdschriftnummers, waaronder een themanummer over taalmanipulatie (mei) en een verdiepend themanummer met een 'longread' over taalkolonialisme (november).

Taaladviesdienst

Het team lanceert medio 2024 een nieuw online leerplatform voor taaltrainingen, en voert een pilot uit met een groep vrijwillige taaladviseurs die ondersteunen bij het eerstelijns taaladvies.

Taalfeest

In samenwerking met *de lage landen* en de VRT organiseert Onze Taal een Vlaams taalcongres, onder de titel 'Taalfeest'. Het vindt plaats in Antwerpen, op 5 oktober 2024.

Uitgeverij

In het voorjaar verschijnt *Swipen voor een kwarrel*, een boek over moderne datingtaal. In het najaar zal de 32ste editie van de *Taalkalender* in de winkels liggen.

Werving

Er wordt nieuw promotiemateriaal gemaakt, onder andere gericht op studenten (in samenwerking met de student-ambassadeurs) en op Vlaamse taalliefhebbers (in samenhang met het Taalfeest in het najaar).

Educatie

In het najaar komt Onze Taal met een nieuwe educatielij, gericht op de verrijking van het schoolvak Nederlands.

Zij maken Onze Taal

Bij Onze Taal werkten eind 2023 tien vaste medewerkers (gemiddeld 30 uur per week), in totaal met een formatieruimte van circa 8,5 fulltime arbeidsplaatsen (fte).

Roos de Bruyn, Rutger Kiezebrink, Fieneke Jochemsen, Tamara Mewe (tot medio 2023) en Isabel Erisman (vanaf september 2023) vormden de Taaladviesdienst.

Saskia Aukema, Raymond Noë, Ludmilla Coornstra en (tot november 2023) Kees van der Zwan voerden de bureauredactie. Leonie Flipsen, Heleen Bücker (tot augustus 2023) en Margriet Koen (vanaf juni 2023) verzorgden de financiële administratie en de ledenadministratie. Anne Rosenberg verzorgde als freelancer de marketing en communicatie van Onze Taal. Freelance taaladviseur Wouter van Wingerden ondersteunde de Taaladviesdienst gedurende enkele maanden. Vibeke Roeper was als directeur verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding aan de organisatie.

Student-ambassadeurs

De student-ambassadeurs van Onze Taal zijn twaalf studenten van uiteenlopende studierichtingen uit verschillende Nederlandse en Vlaamse studentensteden: Jente Adriaansen (Nijmegen), Pam Boltjes (Leiden), Juliette Borremans (Gent en Leuven), Ottelien van den Bosch (Utrecht), Ben De Slagmulder (Gent), Lucienne van der Geest (Delft), Jolien de Graaf (Amsterdam), Maurits Meijers (Leiden), Rashid Mohammad Hosseini (Utrecht), Jaïr de Roeck (Amsterdam), Daniel Spierings (Rotterdam) en Tom Wensvoort (Leeuwarden).

Externe redacteurs

Fieke Van der Gucht en Peter-Arno Coppen waren als externe redacteurs betrokken bij het plannen en redigeren van het tijdschrift. Erik Dams en Marc van Oostendorp voerden de redactie over de wekelijkse nieuwsbrief *Taalpost*.

Redactie-adviesraad

De Redactieadviesraad vergaderde in 2023 twee keer. Onder voorzitterschap van Jaap de Jong adviseerden Lieve De Wachter, Faysal El Morabit, Sarah Gagestein, Matijs Lips, Geertje Slangen, Nelleke Noordervliet en Marc van Oostendorp over de ontwikkelingen bij het tijdschrift.

Bestuur

Het bestuur bestond eind 2023 uit: Arno Brok (voorzitter), Erwin Nijse (penningmeester), Frits van Oostrom (secretaris), Jenny Audring, Axel Buyse, Geertje Slangen en Willemijn Zwart.

Bij de algemene ledenvergadering trad Nelleke Noordervliet af. Zij werd opgevolgd door Geertje Slangen. In 2023 kwam het bestuur vijfmaal bijeen.

Tekst: Vibeke Roeper
Vormgeving: Studio Het Mes
Foto's: Anne Rosenberg (pag. 8)
en Bart Versteeg (pag. 6 en 7)

Onze Taal

Paleisstraat 9
2514 JA Den Haag

administratie@onzetaal.nl
www.onzetaal.nl